

τσίλια

τσίλια, η, πλ. **τσίλιες**, οι, ους. [<ιταλ. *ciglia*, πλ. του *ciglio* (= ματόκλαδο, ματιά, βλέμμα)· φρ. *aguzzare la ciglia* (= παρακολουθώ με προσοχή)]. **1.** (στη γλώσσα της αργκό) χώρος, μέρος, πόστο, που χρησιμοποιείται για σκοπιά και αυτός ο ίδιος ο σκοπός που επαγρυπνεί κατά τη διάρκεια κάποιας ύποπτης ή παράνομης επιχείρησης, ώστε να ειδοποιήσει τους συντρόφους του, όταν παρουσιαστεί κάποιος κίνδυνος: «πρέπει να 'χουμε κάποιον τσίλια, για να μπουκάρουμε στο εργοστάσιο». (Λαϊκό τραγούδι: *κέρασε κι όλα τα παιδιά νεράντζι και βανίλιες κι έβαλε δυο για τσίλιες* *στον βράχου την ποδιά // μόλις έπεφτε η νύχτα μπλόκα, τσίλιες, καρδιοχτύπια, ταχτικά σ' απολογία μας καλούσ' η αστυνομία*). **2.** ο νυχτερινός αστυφύλακας, ιδίως αυτός που περιπολεί στους δρόμους: «την ώρα που πήγαν να μπουκάρουν στο εργοστάσιο, φάνηκαν δυο τσίλιες απ' τη γωνιά». Ο χαρακτηρισμός αυτός του αστυφύλακα προήλθε από το επιφώνημα *τσίλια!* που φώναζε ο σκοπός από την τσίλια του, για να προειδοποιήσει τους συντρόφους του κάθε φορά που έβλεπε να πλησιάζει στο χώρο της επιχείρησης κάποιος αστυφύλακας. Το ότι αυτός ήταν νυχτερινός, δικαιολογείται από το ότι οι παράνομες δουλειές συνηθέστατα γίνονταν το βράδυ. Με τον καιρό το επιφώνημα *τσίλια!* ή *τσίλιες!* αναφερόταν για οποιοδήποτε άγνωστο πλησιάζει στο χώρο της ύποπτης ή της παράνομης επιχείρησης, ώπου, καθώς μαθεύτηκε, έδωσε τη θέση της στο *σύρμα* (βλ. λ.). (Λαϊκό τραγούδι: *τσίλιες σπάστε, άσ' το ζάρι και μας πήρανε χαμπάρι, θα πλακώσουν κουμπουράδες, θα μας πάρουν τους λουλάδες*).

- *βαστώ τσίλια* ή *βαστώ τσίλιες*, βλ. συνηθέστ. *κρατώ τσίλια*.

- *είμαι στην τσίλια*, περνώ δύσκολη οικονομική κατάσταση: «μ' αυτή την αναδουλειά που υπάρχει στην αγορά, όλοι είμαστε στην τσίλια». Παρομοίωση του ατόμου που δεν έχει λεφτά και για το λόγο αυτό δεν πάει πουθενά, με το μοναχικό σκοπό που βρίσκεται στην τσίλια.

- *κάθομαι στην τσίλια* ή *κάθομαι τσίλια* ή *κάθομαι τσίλιες*, βλ. φρ. *κρατώ τσίλια*. (Λαϊκό τραγούδι: *θ' ανάβει το τσιμπούκι τρελός στο μαστουρλούκι ή θα παίζει το μπουζούκι, θα κάθεται στις τσίλιες, θα διώχνει τις μπασκίνες*).

- *κρατώ τσίλια* ή *κρατώ τσίλιες*, είμαι σκοπός, παρακολουθώ από κάποιο μέρος μήπως φανεί κάποιος ανεπιθύμητος κατά τη διάρκεια παράνομης ή ύποπτης επιχείρησης, για να ειδοποιήσω τους συντρόφους μου. (Λαϊκό τραγούδι: *με τη σειρά μου θα το πω, τώρα τις τσίλιες μου κρατώ // ένας ρίχνει, τρεις ποντάρουν, κι ένας τσίλιες τους κρατά* *κι όταν κίνδυνος τους λάχει πετραδάκι τους πετά*).

- *την έχω στην τσίλια*, διέλυσα τον ερωτικό δεσμό που είχα μαζί της: «την τάδε την έχω στην τσίλια, γιατί του τελευταίου καιρό άρχισε να μου μιλάει για γάμο».

- *τον έχω στην τσίλια*, α. τον έχω απομακρύνει από κοντά μου, τον έχω διώξει: «αφού δεν άκουγε τις συμβουλές μου, τον έχω στην τσίλια». Από την εικόνα του ατόμου που βρίσκεται μοναχός του στην τσίλια. β. δεν τον βοηθώ, ιδίως οικονομικά: «όσες φορές του δάνεισα λεφτά, δε μου τα επέστρεψε, γι' αυτό κι εγώ τον έχω στην τσίλια».

- *φυλάω τσίλιες*, βλ. φρ. *κρατώ τσίλιες*. (Λαϊκό τραγούδι: *και χανουμάκια έμορφα θα μας τονε πατάνε, με τσίκα μαύρη, έμορφη και τσίλιες να φυλάνε*).